

Abstracte și cuvinte cheie

Ősz Sándor Előd

Opere ale reformatorilor în Biblioteca Gimnaziului Evanghelic din Sighișoara

Cuvinte cheie: istoria lecturii, teologia Reformei, sașii din Transilvania, Sighișoara, confesionalizare

Biblioteca Gimnaziului Evanghelic din Sighișoara, cu cele 227 de ediții ale operelor celor mai consacrați teologi apuseni ai Reformei Bisericești, este una dintre cele mai bogate colecții de acest gen din Transilvania. Gruparea lucrărilor pe autori și genuri teologice evidențiază câteva particularități ale achizițiilor de carte ai sașilor din secolul al XVI-lea: 1. Găsim mult mai multe achiziții locale de dinainte de 1550 decât în bibliotecile maghiare (reformate, unitariene și romano-catolice). 2. În timp ce operele teologilor protestanți din bibliotecile celorlalte confesiuni istorice au parcurs un drum lung, atât din punct de vedere geografic, cât și confesional, piața de carte săsească pare a fi mai degrabă una mai restrânsă, abia am găsit proprietari de cărți care să nu fie sași și să nu fie evanghelic. 3. În ultimele trei decenii ale secolului al XVI-lea achizițiile operelor teologilor elvețieni de confesiune reformată au fost cele dominante. Rezultatele cercetării contribuie semnificativ la cunoașterea mai bună a confesionalizării din Ardeal.

Gálfi Emőke

Anturajul lui Ștefan Báthory în timpul vizitei sale în teritoriile săsești în 1572 (Pe marginea necesității unei arhontologii premoderne)

Cuvinte cheie: cortegiu princiar, rebeliunea lui Bekes, teritoriul sașilor, Ștefan Báthory, archondologie

Într-un moment important al domniei sale, la începutul anului 1572, principele Ștefan Báthory a vizitat principalele orașe săsești pentru a câștiga Universitatea Săsească de partea sa în conflictul său cu Gáspár Bekes. Membrii anturajului său sunt cunoscuți din timpul vizitei efectuate în orașele Brașov și Sibiu. Studiul analizează momentul și circumstanțele vizitei și descrie membrii anturajului principelui, în principal din punct de vedere arhontologic. Studiul oferă o imagine a grupului restrâns de persoane care dețineau puterea, a relației lor cu principele și, uneori, reușește să deslușească de asemenea relațiile mai mult sau mai puțin strânse dintre aceștia.

László Andor

Confederația stărilor transilvănene și maghiare în timpul domniei principelui Gabriel Báthory

Cuvinte cheie: Principatul Transilvaniei, Regatul Ungariei, Gábrriel Báthory, confederație, relații politice

Stabilirea unor relații între cele două state maghiare prin intermediul unei confederații era un element important în planurile lui István Bocskai, fiind și o idee centrală a testamentului său. Principele Bocskai dorea să asigure bunele relații între statele vecine prin intermediul unui tratat, care să prevadă ajutor reciproc și menținerea Păcii de la Viena, încheiată la sfârșitul Războiului de Cincisprezece Ani. După moartea sa, relațiile dintre Ungaria și Transilvania au fost definite în principal de ideea unei alianțe, o aspirație constantă și reciprocă la o confederație. Ambele părți erau interesate în egală măsură de stabilirea și menținerea cooperării. Acest lucru a avut loc într-o perioadă în care confederațiile între stări se răspândeau în Europa Centrală. Pe parcursul celor aproape cinci ani și jumătate de domnie a lui Gábor Báthory, au fost încheiate patru acorduri pentru a stabili relații strânse între cele două state. Apropierea excesivă a lui Báthory de Ungaria regală a dus în cele din urmă la căderea sa.

Czagány Zsuzsa

Misalul din Gheorgheni

Cuvinte cheie: Gheorgheni, Sibiu, izvoare cu privire la slujbele religioase, repertoriu de muzică gregoriană, practici religioase locale medieval târzii

Studiul se referă la misalul manuscris care, conform colofonului, a fost copiat în 1428 de un anume Petrus filius Wecessaly de Wischschaw, probabil de origine moravă. Începând cu anul 2021, misalul se păstrează în Arhiva Colectivă Gheorgheni/Gyergyószentmiklós a Arhivelor Arhiepiscopiei de Alba Iulia. Înainte de această dată, a fost considerat de multă vreme ca fiind unul dintre comorile prețioase ale parohiei Bisericii Sfântul Nicolae din Gheorgheni. Cu toate acestea, nu se știe când, în ce împrejurări sau prin contribuția cui a ajuns manuscrisul la arhivele din Gheorgheni. Bazându-ne pe surse maghiare și central-europene, analiza noastră se concentrează pe repertoriul de cântece al misalului, acordând o atenție deosebită seriilor de aleluia postpascale și postpentecostale, precum și anumitor straturi ale Sanctoriale. Ca urmare a studiului, Misalul de la Gheorgheni poate fi considerat parte a grupului de surse pentru Liturghie reprezentând utilizarea medievală târzie a misalului de la Sibiu (Missale Cibiniense).

Hámori Nagy Zsuzsanna

Formarea și statutul internațional al Transilvaniei prin prisma politicii dinastice (1526-1576)

Cuvinte cheie: Transilvania, relații dinastice, Szapolyai, Báthory, Jagiello

Articolul descrie schimbarea statutului internațional al Transilvaniei în secolul al XVI-lea printr-o analiză a politicii externe dinastice. În timp ce Transilvania și-a păstrat importanța regională atât în privința statului Habsburgic cât și cel Jagiellon, studiul de caz al contactelor franceze arată că statul aflat sub influența otomană și-a pierdut treptat atractivitatea pentru societatea principilor europeni.

Faragó Dávid

Cariera lui János Horvát de Vingard

Cuvinte cheie: epoca Jagiellonilor, istoria curții regale, guvernământ, cercetarea nobilimii, prozopografie

János Vingárti Horvát este o figură necunoscută în istoria Regatului Ungariei din secolul al XVI-lea. Deși fiul său, Gáspár, care a ajuns la rangul de baron, este cunoscut de cercetători pentru căsătoria sa cu una dintre curtencele reginei Maria și pentru activitățile sale politice din Transilvania în sprijinul domniei regelui Ferdinand, cariera tatălui său nu a primit prea multă atenție. Scopul acestui studiu este de a arăta cum, după ce a părăsit Croația, rețeaua de relații a lui János, eforturile sale persistente de a dobândi pământ și serviciul său la curte i-au permis să se ridice și să devină unul dintre cei mai bogați și mai respectați nobili transilvăneni.

Demeter Gábor – Tompa László:

O analiză statistică a diferențelor socio-economice și demografice în Transilvania sec. al XVIII-lea

Cuvinte cheie: dimensiunea așezării, confesiuni, analiză statistică, Transilvania, secolul al XVIII-lea

În studiul nostru anterior, am examinat determinanții geografici, etnici și administrativi ai dezvoltării teritoriale și distribuția tipurilor de așezări în Transilvania secolului al XVIII-lea, pe baza evaluării datelor recensământului din 1750 și a recensământului din 1785, folosind analiza cluster. În studiul de față, în locul diferențierii spațiale, urmărim alți doi factori, dimensiunea așezărilor și diferențele în funcție de confesiune, prin includerea Conscripției Regnicolare din anii 1720 alături de analiza statistică a surselor anterioare. Încercăm să răspundem la următoarele întrebări: (1) care sunt natura și amploarea diferențelor dintre așezările cu populație mai mare și mai mică; (2) dacă caracteristicile dimensiunii așezărilor de la sfârșitul secolului al XIX-lea până în prezent, conform literaturii de specialitate, își au rădăcinile în secolul al XVIII-lea; (3) în ce măsură există diferențe în ceea ce privește caracteristicile socio-economice și demografice între confesiuni (și, prin urmare, grupurile etnice care pot fi identificate cu acestea în mod latent), și anume dacă condițiile de viață ale populației nobiliare erau determinate etnic.

Buza János

Din Cluj în Consiliul de Administrație al Băncii Naționale a Ungariei. Cariera lui József Judik (Cluj-Napoca, 1891 – Budapesta, 1951)

Cuvinte cheie: împrumuturi externe și utilizarea lor, politica valutară, crize financiare și de credit, contextul financiar al planurilor economice naționale

József Judik (1891–1951) s-a născut în Regatul Ungariei, la Cluj-Napoca, unde și-a terminat studiile universitare. Întrucât Clujul a devenit parte a României, Dr. József Judik s-a mutat la

Budapesta în 1920. A devenit funcționar de bancă și, mai târziu, avocat. A fost bursier al statului maghiar la Berlin (1917/1918) și în Statele Unite ale Americii (1930/1931, Fundația Rockefeller). Din 1925 a fost funcționar și mai târziu unul dintre directorii Băncii Naționale Maghiare, iar în 1940 a fost profesor universitar al "Teoriei politicii monetare și de credit". A publicat numeroase lucrări în reviste de prestigiu (Közgazdasági Szemle, Külügyi Szemle, Gazdasági Jog, Ungarisches Wirtschaftsjahrbuch etc.); moștenirea sa este foarte importantă. După cel de-al Doilea Război Mondial a fost retrogradat și persecutat politic.